ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 2.6.2004
COM(2004) 401 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης : απολογισμός του προγράμματος Τάμπερε και μελλοντικές κατευθύνσεις

{SEC(2004)680 et SEC(2004)693}

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης : Απολογισμός του προγράμματος του Τάμπερε και μελλοντικές κατευθύνσει 1

1. Πέντε έτη για τη δημιουργία του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης 4

1.1. Σημαντικές εξελίξεις μέσα σε ένα δύσκολο περιβάλλον 4

1.2. Το ανανεωμένο πλαίσιο 6

2. Ποιες είναι οι προτεραιότητες για το μέλλον του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης 7

2.1. Καθιέρωση αποτελεσματικότερης προστασίας των προσώπων κατά την άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους 8

2.2. Προώθηση των πρωτοβουλιών σε θέματα ευρωπαϊκής ιθαγένειας 9

2.3. Ανάπτυξη ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης των συνόρων και της πολιτικής των θεωρήσεων 10

2.4. Προαγωγή μιας ουσιαστικής κοινής πολιτικής διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών 10

2.5. Ανάπτυξη μιας κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής δίκαιου ασύλου 11

2.6. Δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικαστικού χώρου που θα σέβεται τις παραδόσεις και τα δικαστικά συστήματα των κρατών μελών και θα φέρνει σε στενή επαφή τους επαγγελματίες του χώρου 11

2.7. Δημιουργία ενός δικαστικού χώρου για ποινικές και εμπορικές υποθέσεις που θα διευκολύνει τη συνεργασία και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη 12

2.8. Προώθηση μιας συνεκτικής πολιτικής σε ποινικές υποθέσεις 13

2.9. Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της αστυνομικής και τελωνιακής δράσης 14

2.10. Ενίσχυση των ενεργειών σχετικά με την πρόληψη και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και ειδικών μορφών εγκληματικότητας 15

2.11. Ενίσχυση των ενεργειών για την πρόληψη του εγκλήματος 17

2.12. Ανάπτυξη πολυδιάστατης κινητοποίησης για την καταπολέμηση των ναρκωτικών. 17

2.13. Διεξαγωγή αποφασιστικότερης εξωτερικής δράσης 17

3. Συμπεράσματα 17

1. ΠΕΝΤΕ ΕΤΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Η σταδιακή εφαρμογή ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης έγινε νέος στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη συνθήκη του Άμστερνταμ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε (Οκτώβριος 1999) έθεσε αυτόν τον στόχο επικεφαλής του πολιτικού προγράμματος της Ένωσης και χάραξε ένα πολύ φιλόδοξο πρόγραμμα. Το πρόγραμμα αυτό εξέθετε λεπτομερώς τις πολιτικές κατευθύνσεις καθώς και τους συγκεκριμένους στόχους συνοδευόμενους από χρονοδιάγραμμα. Η Επιτροπή, μετά το αίτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, καθιέρωσε ένα πίνακα αποτελεσμάτων που προορίζεται για την εξαμηνιαία εξέταση της επιτευχθείσης προόδου.[1]

Με αυτή την τελευταία εξαμηνιαία εξέταση ολοκληρώνεται τώρα η πενταετία, υποβάλλεται γενικός απολογισμός και χαράσσονται οι μελλοντικές προτεραιότητες[2].

Με τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή εγκαινιάζει δημόσια διαβούλευση και καλεί τα ενδιαφερόμενα μέρη και τους πολίτες να της απευθύνουν τις απόψεις τους για το νέο πρόγραμμα πριν από τις 31 Αυγούστου 2004, και στην ακόλουθη διεύθυνση : DG JAI consultation publique «le futur de la justice et des affaires intérieures », Commission européenne, LX 46, 1049 Bruxelles, Jai-Tampere-consultation@cec.eu.int.

1.1. Σημαντικές εξελίξεις μέσα σε ένα δύσκολο περιβάλλον

- Πραγματοποιήθηκε σημαντική πρόοδος στους περισσότερους τομείς που υπάγονται στη δικαιοσύνη και στις εσωτερικές υποθέσεις

Σε σχέση με το 1999, η πρόοδος που έχει σημειωθεί μέχρι σήμερα είναι αναμφισβήτητη και πραγματική. Η Επιτροπή έχει υποβάλει τις κύριες προτάσεις που προβλέπονταν στο Τάμπερε..

- Η ευρωπαϊκή κοινή γνώμη υποστηρίζει την ανάπτυξη ενεργειών σε ευρωπαϊκό επίπεδο στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων

---

[1] Από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε και εξής δημοσιεύεται κάθε εξάμηνο ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: « Πίνακας αποτελεσμάτων για την παρακολούθηση της προόδου όσον αφορά τη δημιουργία χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα έγγραφα αναφοράς είναι τα εξής: COM (2000)167 τελικό της 24.3.2000, COM (2000) 782 τελικό της 30.11.2000, COM (2001) 278 τελικό της 23.05.2001, COM (2001) 628 τελικό της 30.10.2001, COM (2002) 261 τελικό της 30.5.2002, COM (2002) 738 τελικό της 16.12.2002, COM (2003) 291 τελικό της 22.5.2003, COM (2003) 812 τελικό της 30.12.2003.

[2] Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής «Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης : απολογισμός του προγράμματος του Τάμπερε και μελλοντικές κατευθύνσεις » SEC(2004)693 περιλαμβάνει ειδικό απολογισμό ανά τομέα. Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SEC(2004)680 περιέχει λεπτομερή κατάλογο των κυριότερων νομοθετικών προτάσεων που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος του Τάμπερε («Πίνακας Αποτελεσμάτων»).

Οι δημοσκοπήσεις (Ευρωβαρόμετρο) καταδεικνύουν ότι σημαντικό ποσοστό των πολιτών τάσσεται ευνοϊκά υπέρ μιας συνεργασίας και κοινής δράσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο[3]. Ειδικότερα, οι υπήκοοι των νέων κρατών μελών που έχουν υψηλές προσδοκίες από την Ευρωπαϊκή Ένωση σε θέματα ασφάλειας.[4]

- Η διάσταση της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων είναι σήμερα άρρητα συνδεδεμένη με τις πολιτικές προτεραιότητες της Ένωσης

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξετάζει τακτικά τα θέματα αυτά και το εύρος των εργασιών που διεξάγονται στα ευρωπαϊκά όργανα μαρτυρά τον καθοριστικό χαρακτήρα τους. Επιπλέον, η όλο και μεγαλύτερη σημασία αυτών των θεμάτων αντικατοπτρίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής για τις **νέες δημοσιονομικές προοπτικές,** στην οποία περιλαμβάνεται νέα ειδική στήλη «ευρωπαϊκή ιθαγένεια», με κεντρικό στοιχείο την υλοποίηση του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.[5]

- Εντός του γενικού πλαισίου του Τάμπερε, επισημάνθηκαν ειδικές προτεραιότητες από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σε απόκριση σοβαρών και απρόβλεπτων γεγονότων

Η Ένωση κατέδειξε ότι είναι ικανή να ενεργεί κατά τρόπο αποτελεσματικό και ταχύ όποτε το απαιτούν οι περιστάσεις. Αυτή η ευαισθησία σε κρίσεις όπως τα τραγικά γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 και της 11ης Μαρτίου 2004, προκάλεσε μερικές φορές επικρίσεις ως προς τον μη ισόρροπο χαρακτήρα των ενεργειών, οι οποίες τόνιζαν κατά τρόπο υπερβολικό τις πλευρές που έχουν σχέση με την ασφάλεια. Αν και η αίσθηση αυτή αντιστοιχεί σε ορισμένες προβολές από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, **το ευρωπαϊκό οικοδόμημα σχετικά με τα θέματα αυτά θεμελιώνεται σε μια αυστηρή έννοια της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και η Επιτροπή πάντα μεριμνά ώστε να εξασφαλίζεται η ισορροπία μεταξύ των πτυχών ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Εξάλλου, η Ένωση πρέπει να εξασφαλίσει ένα υψηλό επίπεδο ασφάλειας, έτσι ώστε να μπορούν να ασκηθούν πλήρως οι ελευθερίες.**

- Οι δυσκολίες στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και του σημερινού θεσμικού πλαισίου συνιστούν εμπόδιο στην αποτελεσματική, ταχεία και διάφανη υλοποίηση ορισμένων πολιτικών δεσμεύσεων

---

3 Μια τελευταία έρευνα του Ευρωβαρόμετρου, που διεξήχθη τον Δεκέμβριο 2003, επιβεβαιώνει τα αποτελέσματα προηγούμενων Ευρωβαρόμετρων. Οι ευρωπαίοι πολίτες τάσσονται σαφώς υπέρ μιας κοινής πολιτικής για το άσυλο και τη μετανάστευση. Το 56% αναγνωρίζουν τις οικονομικές ανάγκες των μεταναστών, και 66% θεωρούν ότι είναι αναγκαίο οι μετανάστες να απολάβουν ίσα δικαιώματα. Παράλληλα, το 80% είναι υπέρ της ενίσχυσης των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα για άτομα που προέρχονται από τρίτες χώρες. Εννέα στους δέκα πολίτες εκθειάζουν τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις, κυρίως οικογενειακού χαρακτήρα, καθώς και την ισότητα του δικαιώματος υπεράσπισης σε όλα τα κράτη μέλη. Όσον αφορά το διασυνοριακό έγκλημα, οι πολίτες έχουν επίγνωση ότι μόνα τους τα κράτη μέλη δεν είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν αυτό το πρόβλημα. Τα αποτελέσματα της σφυγμομέτρησης δείχνουν ότι το 71% θεωρεί τις κοινές αποφάσεις και ενέργειες ως το καλύτερο μέσο πρόληψης και καταπολέμησης της εγκληματικότητας σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

4 Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Ευρωβαρόμετρου, οι πολίτες των νέων κρατών μελών φοβούνται περισσότερο τη δωροδοκία, τα ναρκωτικά, το οργανωμένο έγκλημα και τη νομιμοποίηση παρανόμων εσόδων

5 COM (2004) 101 της 10.2.2004.

Παρά τη βούληση που εκφράστηκε στα συμπεράσματα του Τάμπερε, δεν στάθηκε πάντα δυνατό να επιτευχθεί συμφωνία σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τη θέσπιση ορισμένων ευαίσθητων μέτρων που υπάγονται σε πολιτικές οι οποίες υπόκεινται στην εθνική κυριαρχία.

Τα **νομικά και θεσμικά εμπόδια των σημερινών συνθηκών**, όπου η ομοφωνία στο Συμβούλιο είναι σε μεγάλο βαθμό ο κανόνας, εξηγούν εν μέρει τις δυσκολίες αυτές. Τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν μερικές φορές με δισταγμό τη δέσμευση να συνεργαστούν εντός αυτού του νέου ευρωπαϊκού πλαισίου, και όταν διακυβεύονται τα συμφέροντά τους. Εξάλλου, η εξουσία της πρωτοβουλίας από κοινού με τα κράτη μέλη έχει οδηγήσει μερικές φορές στο να προτιμηθούν τα εθνικά διακυβεύματα σε σχέση με τις πρωτοβουλίες του Τάμπερε. Επίσης, οι σημερινοί περιορισμοί του ρόλου του συννομοθέτη που διαδραματίζει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχουν αποτελέσει αντικείμενο επικρίσεων ως προς το βαθμό διαφάνειας του συστήματος λήψεως αποφάσεων.

Μετά τη θέσπιση των μέσων, τα θεσμικά όρια ως προς τις πραγματικές δυνατότητες του ελέγχου εφαρμογής των πολιτικών από τις εθνικές αρχές, λόγω του περιορισμένου ρόλου του Δικαστηρίου και των περιορισμένων εξουσιών της Επιτροπής για αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, αποτελούν πραγματικό εμπόδιο στην εξασφάλιση του ουσιαστικού χαρακτήρα των θεσπιζόμενων μέσων και αποφάσεων.

Εξάλλου, η δράση της Ένωσης δεν θα μπορούσε να είναι αποτελεσματική αν δεν συνοδευόταν, στα κράτη μέλη, από τη δεδηλωμένη πολιτική βούληση να εξασφαλιστεί στις ευρωπαϊκές αποφάσεις πραγματικά ουσιαστικός χαρακτήρας. Οι παράγοντες πρακτικής εφαρμογής των μέτρων στα κράτη μέλη έχουν την αρμοδιότητα να κάνουν χρήση των ευκαιριών συνεργασίας που προσφέρει το ευρωπαϊκό οικοδόμημα.

Τέλος, πρέπει να σημειωθεί ότι οι **επιτυχίες που καταγράφηκαν είναι σημαντικές**. Εντούτοις, ο **βαθμός της αρχικής φιλοδοξίας** περιορίστηκε από εμπόδια θεσμικού χαρακτήρα, αλλά μερικές φορές και από ανεπαρκή πολιτική συμφωνία. **Η σταδιακή προσέγγιση** ήταν συχνά η μόνη δυνατή εναλλακτική δράση για να υπάρξει πρόοδος. Για την Επιτροπή, η δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης αποτέλεσε **στρατηγική προτεραιότητα**, η οποία υλοποιήθηκε με τη σημαντική συμβολή πολλών άλλων πολιτικών της Ένωσης.

1.2. Το ανανεωμένο πλαίσιο

Εντός ενός ανανεωμένου πλαισίου, τα θεσμικού χαρακτήρα βήματα που προβλέπονται στον τομέα της δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων στο πλαίσιο της διακυβερνητικής διάσκεψης, και ειδικότερα, η μετάβαση στην ειδική πλειοψηφία εντός της διευρυμένης Ένωσης, θα καταστήσουν δυνατή την επιτάχυνση της ολοκλήρωσης των διεξαγόμενων εργασιών.

Εντούτοις, πρέπει να σημειωθεί ότι οι δυνατότητες που προσφέρονται από τις συνθήκες του Άμστερνταμ και της Νίκαιας πρέπει να αξιοποιηθούν στο έπακρο.

Εκτός από ορισμένες νέες διατάξεις που τέθηκαν ήδη αυτόματα σε ισχύ από την 1η Φεβρουαρίου 2003 ή ακόμα από 1ης Μαΐου 2004, υπενθυμίζεται επίσης ότι στο

άρθρο 67 παρ. 2 της συνθήκης ΕΚ προβλέπεται ότι, από 1ης Μαΐου 2004, το Συμβούλιο αποφασίζει για την μετάβαση στη διαδικασία συναπόφασης σε όλους τους τομείς του τίτλου IV ή μερικούς εξ αυτών.[6] Μετά την 1η Μαΐου, η προσφυγή σε αυτό το μέσο θα είναι νόμιμη.

Η διεύρυνση θα αυξήσει τον αριθμό των πολιτών που θα ήθελαν να επωφεληθούν των πλεονεκτημάτων που έχει η διαβίωση και η κυκλοφορία μέσα σε ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. **Η θέσπιση υψηλών κοινών προτύπων σε θέματα ασφάλειας και κυκλοφορίας θα συμβάλει στην ενίσχυση του γενικού επιπέδου ασφάλειας** σε όλα τα σημεία της επικράτειας.

Η διεύρυνση δημιουργεί εξάλλου ιδιόμορφες προκλήσεις για ορισμένες πολιτικές, όπως η **ενίσχυση των εξωτερικών συνόρων,** η εφαρμογή της **δεύτερης γενεάς του συστήματος πληροφοριών του Σένγκεν,** και γενικότερα η **προετοιμασία των νέων κρατών μελών για την πλήρη συμμετοχή τους στο *κεκτημένο του Σένγκεν*** με την προοπτική της κατάργησης των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Ως προς αυτό το τελευταίο, πρέπει να σημειωθεί ότι η Ένωση παρέχει αυτόν τον καιρό τα αναγκαία μέσα για την ενίσχυση των εξωτερικών συνόρων των νέων κρατών μελών, όπως π.χ. τη διευκόλυνση Σένγκεν. Για να είναι δυνατή η πλήρης συμμετοχή των νέων κρατών μελών στο Σένγκεν και η όσο το ταχύτερο άρση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, θα πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή το SIS II και να πραγματοποιηθεί συντόμως η διαδικασία αξιολόγησης που προβλέπεται από το κεκτημένο. Επίσης, στο δικαστικό χώρο, η διευρυμένη Ένωση καθιστά ακόμα πιο επιτακτική τη θέσπιση μέτρων με σκοπό την **αύξηση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης,** προκειμένου να παγιωθεί η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης.

Υπό το πρίσμα των αναμενόμενων εξελίξεων στον τομέα της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων, θα πρέπει επίσης να εξευρεθούν λύσεις που θα εγγυώνται ότι η σημερινή μεταβλητή γεωμετρία στον τομέα του Σένγκεν δεν επηρεάζει αρνητικά τη χρηστή λειτουργία της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών που εφαρμόζουν το κεκτημένο.

2. ΠΟΙΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Η υλοποίηση της πρώτης φάσης ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης επέτρεψε την πραγματοποίηση συγκεκριμένων προόδων. Εντούτοις, δεν έχουν ακόμα επιτευχθεί όλοι οι στόχοι που είχαν καθοριστεί στο Τάμπερε. Εν αναμονή των αποτελεσμάτων της διακυβερνητικής διάσκεψης, το **σημερινό θεσμικό πλαίσιο** θα αποτελέσει πηγή δυσχερειών. Προς το σκοπό αυτό, και για την ενδιάμεση περίοδο, οι δυνατότητες που προσφέρονται από τη συνθήκη της Νίκαιας θα μπορούσαν να έχουν δυναμικό αποτέλεσμα. Εξάλλου, θα πρέπει να εξεταστεί και η προσφυγή στον μηχανισμό που αναφέρεται στο άρθρο 67 παρ. 2 της συνθήκης ΕΚ.

---

[6] Η δήλωση αριθ. 5 σχετικά με το άρθρο 67 ΣΕΚ που προσαρτήθηκε στη συνθήκη της Νίκαιας παρέχει στοιχεία ερμηνείας του άρθρου αυτού και περιλαμβάνει συγκεκριμένη πολιτική δέσμευση ότι αμέσως μετά την 1η Μαΐου 2004 θα περάσουν στη διαδικασία συναπόφασης τα μέτρα που αναφέρονται στο άρθρο 62 παρ. 3 και το άρθρο 63 παρ. 3 σημείο β) και αφορούν αντίστοιχα την ελεύθερη κυκλοφορία των υπηκόων τρίτων χωρών για ανώτατη περίοδο 3 μηνών καθώς και τη λαθρομετανάστευση και την παράνομη διαμονή, του επαναπατρισμού συμπεριλαμβανομένου.

Οι περισσότερες των διεξαγόμενων ενεργειών αποτελούν τη λογική συνέχεια του προγράμματος του Τάμπερε και ευρίσκονται πλέον μεταξύ του προγράμματος αυτού και των μελλοντικών προτεραιοτήτων. Πρόθεση αυτής της ανακοίνωσης είναι να θέσει τις **βάσεις του προβληματισμού για την εκπόνηση του μελλοντικού προγράμματος μέτρων** προσδιορίζοντας τις προτεραιότητες στον τομέα της δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων για την περίοδο 2004-2009. Η ανακοίνωση αυτή θα μπορεί επίσης να θέσει τα θεμέλια μια **συζήτησης με τους πολίτες.**

Πολλά στοιχεία πρέπει να ληφθούν υπόψη **στο επίπεδο της Ένωσης** για την επεξεργασία του μελλοντικού προγράμματος. Πρόκειται κατ' αρχάς για τη συνέχεια που πρέπει να δοθεί στο πρόγραμμα του Τάμπερε. Ειδικότερα:

- *Οι εργασίες που διεξάγονται ακόμα και τα μακροπρόθεσμα* μέτρα *που έχουν ήδη προσδιοριστεί,*

- *Ο βαθμός ουσιαστικής εφαρμογής των θεσπισθέντων μέσων και η αξιολόγηση που θα της γίνει.* Η Επιτροπή ασχολείται σχετικά με ένα εγχείρημα αξιολόγησης μιας πρώτης γενεάς κειμένων. Έχει σημασία το μελλοντικό πρόγραμμα να συνοδεύεται από διαδικασία αξιολόγησης της καθιέρωσης και της εφαρμογής του κεκτημένου που θεσπίζεται στο πλαίσιο του Τάμπερε, προκειμένου να υπάρξει εγγύηση ουσιαστικής συμπληρωματικότητας των βασικών μέσων και των νέων προτάσεων.

Κατά δεύτερο λόγο, θα πρέπει, για το μέλλον, να εξασφαλιστούν *επαρκή θεσμικά μέσα και κατάλληλοι χρηματοδοτικοί πόροι* για την επίτευξη των νέων στόχων. Όσον αφορά το σχέδιο της συνταγματικής συνθήκης, κατά την άποψη της Επιτροπής μία από τις σημαντικότερες πτυχές του είναι ότι καταργεί τη διάρθρωση της Ένωσης σε «πυλώνες» και επεκτείνει την κοινοτική μέθοδο σε ολόκληρο το χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.[7] Όσον αφορά τη χρηματοδοτική πτυχή, η Επιτροπή πρότεινε ουσιαστική αύξηση των διαθέσιμων πόρων για τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στο πλαίσιο του κεφαλαίου «Ευρωπαϊκή ιθαγένεια». Πρέπει να σημειωθεί ότι οι ιδέες που προωθούνται από την παρούσα ανακοίνωση δεν προδικάζουν καθόλου τις προτάσεις που θα γίνουν στο πλαίσιο των δημοσιονομικών προοπτικών ή των μελλοντικών διοργανικών συζητήσεων.

Είναι σημαντικό να τηρηθούν οι **καθορισθείσες προτεραιότητες,** προκειμένου να αποφευχθεί η υπερβολικά μεγάλη διασπορά της κοινής δράσης. Οι προτεραιότητες αυτές θα πρέπει να λάβουν υπόψη το **σφαιρικό πλαίσιο** που θα έχει ενώπιον της η Ένωση. Ειδικότερα: την οικονομική διαφορά μεταξύ των περιοχών του κόσμου, την πολιτική αστάθεια σε ορισμένες περιοχές ή χώρες, τη δημογραφική εξέλιξη στην Ευρώπη, τις προσδοκίες των πολιτών σε σχέση με τα δικαιώματά τους και σε θέματα ασφάλειας.

2.1. Καθιέρωση αποτελεσματικότερης προστασίας των προσώπων κατά την άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους

Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση στηρίζεται πάνω στις κοινές αξίες που είναι τα θεμελιώδη δικαιώματα, ο σεβασμός του κράτους δικαίου και οι δημοκρατικοί θεσμοί. Αυτές πρέπει να αποτελούν τη βάση κάθε δράσης της Ένωσης.

[7] COM (2003) 548 τελικό της 17.09.2003.

Η ενσωμάτωση του Χάρτη στη συνταγματική συνθήκη και η προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών σημαίνουν ότι η Ένωση, των οργάνων της συμπεριλαμβανομένων, θα είναι νομικά υποχρεωμένη να εγγυάται ότι σε όλους τους τομείς αρμοδιότητάς της όχι μόνο τηρούνται τα θεμελιώδη δικαιώματα αλλά και προάγονται ενεργά. Τον Δεκέμβριο 2003, οι αντιπρόσωποι των κρατών μελών που συνήλθαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογράμμισαν τη σημασία της συλλογής και ανάλυσης των δεδομένων που έχουν σχέση με τα δικαιώματα του ανθρώπου προκειμένου να χαραχθεί η πολιτική της Ένωσης στον τομέα αυτό. Αποφάσισαν να επεκτείνουν την εντολή του Παρατηρητηρίου των φαινομένων ρατσισμού και ξενοφοβίας και να συστήσουν μια **Ευρωπαϊκή Υπηρεσία θεμελιωδών δικαιωμάτων.** Σχετικά με το θέμα αυτό, η Επιτροπή έχει την πρόθεση να υποβάλει ανακοίνωση κατά τη διάρκεια του 2004. Η ειδική εντολή θα οριστεί με βάση τα αποτελέσματα που θα προκύψουν από τη διαβούλευση.

Τα μέτρα που λαμβάνονται για την προστασία της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου στην Ευρώπη από κάθε μορφή εγκληματικότητας και από την τρομοκρατία πρέπει να σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα των ατόμων, το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας, τον ιδιωτικό βίο και τους κανόνες για την προστασία των δεδομένων.

Πρέπει να εξεταστεί η ανάγκη καθορισμού **ενός σφαιρικού και ενιαίου πλαισίου** που θα λαμβάνει υπόψη αφενός τις ιδιομορφίες και τις απαιτήσεις όσον αφορά την προστασία της δημόσιας τάξης και ασφάλειας και την καταπολέμηση του εγκλήματος, και αφετέρου την απαίτηση να παρασχεθεί υψηλό επίπεδο προστασίας της ιδιωτικής ζωής. Πρέπει επίσης να περιλάβει την προοπτική του εξορθολογισμού των κοινών ελεγκτικών αρχών που ήδη υπάρχουν σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία των δεδομένων, με σκοπό τη διατήρηση της δημόσιας τάξης, που θα σέβεται παράλληλα τις αρμοδιότητες του ανεξάρτητου ελεγκτικού οργάνου που θεσπίστηκε βάσει του άρθρου 286 της συνθήκης ΕΚ. Εξάλλου, θα πρέπει επίσης να συμβαδίσει η δράση της Ένωσης με εκείνη των εθνικών αρχών και να αναπτυχθεί εταιρική σχέση με τον ιδιωτικό τομέα και τους μη κυβερνητικούς οργανισμούς στον καθορισμό και τη θέσπιση κανόνων.

2.2. Προώθηση των πρωτοβουλιών σε θέματα ευρωπαϊκής ιθαγένειας

Η ενίσχυση της ευρωπαϊκής ιθαγένειας θα πρέπει να αποτελέσει βασικό άξονα της δράσης μας. Το σχέδιο συνταγματικής συνθήκης προβλέπει τη δυνατότητα να μπορούν ορισμένοι πολίτες να υποβάλλουν πρόταση με την οποία να καλούν την Επιτροπή να θέσει σε εφαρμογή κάποια διάταξη του Συντάγματος.

Η δημοκρατική συμμετοχή στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πρέπει να ενθαρρυνθεί[8]. Πολλοί είναι οι πολίτες της Ένωσης που διαμαρτύρονται για την απώλεια **του δικαιώματός τους να συμμετέχουν σε ορισμένες εθνικές εκλογές**[9]

---

[8] Υπό το πρίσμα της προετοιμασίας των εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, πρέπει να εξεταστεί η σκοπιμότητα διατήρησης του μηχανισμού ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών που αποσκοπεί στον αποκλεισμό του ενδεχόμενου διπλής συμμετοχής στην ψηφοφορία και στη δυνατότητα προσφυγής σε μηχανισμούς αναλογικότερους προς τον στόχο.

[9] Οι ευρωπαίοι πολίτες μπορούν κατ' αρχήν να συμμετάσχουν μόνο σε δημοτικές και ευρωπαϊκές εκλογές των κρατών μελών στα οποία διαμένουν βάσει της συνθήκης ΕΚ.

στη χώρα καταγωγής τους, χωρίς αυτό να αντισταθμίζεται από την απόκτηση αντίστοιχου δικαιώματος στο κράτος μέλος υποδοχής. Αυτή η ανησυχία θα πρέπει να εξεταστεί και σε ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο.

Το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας που απολάβουν στο εξής οι πολίτες της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων, θα πρέπει να εξασφαλίζεται πλήρως με στενό έλεγχο της εφαρμογής από τα κράτη μέλη της πρόσφατης οδηγίας που διέπει τον τομέα αυτό. Αυτό θα επιτρέψει επίσης να ελεγχθεί κατά πόσον είναι ακόμα αναγκαία η λήψη συμπληρωματικών μέτρων.

2.3. Ανάπτυξη ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης των συνόρων και της πολιτικής των θεωρήσεων

Βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη δημιουργία συνθηκών που θα επιτρέψουν την άρση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα των νέων κρατών μελών.

Η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων έχει εγγραφεί στο σχέδιο συνταγματικής συνθήκης. Η υλοποίησή του έχει ήδη προχωρήσει σημαντικά μετά από τα Ευρωπαϊκά Συμβούλια της Σεβίλλης και της Θεσσαλονίκης, και η ενέργεια αυτή θα πρέπει να συνεχιστεί τόσο σε νομοθετικό όσο και σε επιχειρησιακό και χρηματοδοτικό επίπεδο.

Υπό το πρίσμα αυτό, θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα για τη χρηστή λειτουργία της Υπηρεσία Εξωτερικών Συνόρων. Η ανάπτυξη συντονιστικών μηχανισμών θα πρέπει να ενισχυθεί και να συμπληρωθεί με μακροπρόθεσμο στόχο τη σύσταση ενός ευρωπαϊκού σώματος φυλάκων των συνόρων συμπληρωματικού προς τις ενέργειες των εθνικών φυλάκων των συνόρων.[10] Με σκοπό την εκτέλεση της αποστολής της, η Υπηρεσία θα πρέπει να συνεργάζεται με άλλες υπηρεσίες επιφορτισμένες με τον έλεγχο των εξωτερικών συνόρων, ειδικότερα τις τελωνειακές. Προς τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να εξετάζονται τακτικά οι πιθανές συνεργίες των εργασιών της Υπηρεσίας αφενός και των τελωνείων αφετέρου που δρουν στα σύνορα.

Αυτή η πολιτική της Ένωσης και η εφαρμογή της θα πρέπει να διέπεται από την **αρχή της αλληλεγγύης** και της δίκαιης κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ των κρατών μελών, μεταξύ άλλων και σε χρηματοδοτικά θέματα. Η υλοποίηση αυτής της αρχής θα πρέπει να οδηγήσει στην κινητοποίηση των αντίστοιχων κονδυλίων.

Η πολιτική των θεωρήσεων θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις συνολικές επιτακτικές ανάγκες από άποψη ασφάλειας των εγγράφων και να επιτρέπει την καλύτερη συνεργασία σε προξενικό επίπεδο. Οι εργασίες που διεξάγονται για την εισαγωγή βιομετρικών δεδομένων στα ταξιδιωτικά έγγραφα και στα έγγραφα ταυτότητας, ιδίως στα διαβατήρια, θα πρέπει επίσης να συνεχιστούν.

Θα πρέπει να εξασφαλιστεί ότι το Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS), όπως και το νέο σύστημα πληροφοριών του Σένγκεν (SIS II) θα τεθούν ουσιαστικά σε λειτουργία και θα γίνει χρήση όλων των δυνατοτήτων τους.

---

[10] Η συνεργασία και ο συντονισμός θα συνεπάγονται μεταξύ άλλων ότι υπάρχει κοινός εξοπλισμός, ειδική επιμόρφωση και ικανότητα ανάλυσης των κινδύνων.

Τέλος, θα πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη συνεργασία με τις γειτονικές χώρες και ειδικότερα τις όμορες, σε συνέπεια με τη νέα πολιτική γειτνίασης της Ένωσης.

2.4. Προαγωγή μιας ουσιαστικής κοινής πολιτικής διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών

Μια ρεαλιστική προσέγγιση που θα λαμβάνει υπόψη τις οικονομικές και δημογραφικές ανάγκες θα καταλήξει στη διευκόλυνση της **νόμιμης υποδοχής μεταναστών** στην Ένωση, σύμφωνα με μια συνεκτική πολιτική που θα σέβεται την **δίκαιη μεταχείριση** των υπηκόων τρίτων χωρών. Είναι σαφές ότι εντός αυτού του πλαισίου θα πρέπει να εξασφαλιστεί το δικαίωμα των κρατών μελών να ορίζουν τον συγκεκριμένο όγκο των εισόδων στο έδαφός τους υπηκόων τρίτων χωρών προερχόμενων από τρίτες χώρες με σκοπό τη μισθωτή ή μη μισθωτή απασχόληση, εντάσσοντας παράλληλα αυτό εντός μιας σφαιρικής προοπτικής χωρίς να παραβλέπεται η τήρηση της κοινοτικής προτίμησης. Τα συμφέροντα των χωρών καταγωγής πρέπει να ληφθούν υπόψη.

Η **πολιτική ενσωμάτωσης** των υπηκόων τρίτων χωρών θα πρέπει να προαχθεί και να συνεχιστεί. Υπ΄αυτό το πρίσμα, η Ένωση θα πρέπει να θέσει σε εφαρμογή κατάλληλα μέτρα ώστε να προσφέρει τη στήριξή της στη δράση των κρατών μελών.

Η αξιοπιστία μιας θετικής και ανοικτής κοινής προσέγγισης του θέματος της μετανάστευσης θα εξαρτηθεί επίσης σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ελέγξει τη **λαθρομετανάστευση.** Η μελλοντική συνταγματική συνθήκη θα διευκολύνει την ενισχυμένη καταπολέμηση της **εμπορίας ανθρώπων** καθώς και την ανάπτυξη μιας **πραγματικής πολιτικής σχετικής με την επιστροφή και την επανεισδοχή.** Και στο σημείο αυτό, όπως και αλλού, η αποτελεσματικότητα της δράσης θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από ενισχυμένη **αλληλεγγύη.**

2.5. Ανάπτυξη κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής δίκαιου ασύλου

Χάρη στην εφαρμογή της **αρχής της αλληλεγγύης** θα εξασφαλιστεί καλύτερη ισορροπία μεταξύ των προσπαθειών που καταβάλλονται από τα κράτη μέλη στην υποδοχή των προσφύγων και των εκτοπισθέντων. Θα πρέπει να καθιερωθεί μια προσέγγιση βασιζόμενη σε εταιρικές σχέσεις και στη συνεργασία με τις τρίτες χώρες καταγωγής και διέλευσης, πρώτης χορήγησης ασύλου και προορισμού.

Βασικός στόχος του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου θα είναι ο καθορισμός ενός **ενιαίου καθεστώτος ασύλου και συναφούς προστασίας, μια κοινή διαδικασία** για τη χορήγηση και την άρση αυτού του καθεστώτος, καθώς και κοινό σύστημα που να αποσκοπεί στην προσωρινή προστασία.

Παράλληλα θα πρέπει να καθιερωθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που θα περιλαμβάνει ταυτόχρονα αποτελεσματικές διαδικασίες λήψης διοικητικών αποφάσεων σε θέματα επιστροφής, προγράμματα επανένταξης και διαδικασίες εισόδου που θα μπορούν να αποθαρρύνουν την υποβολή μη θεμελιωμένων αιτήσεων και να καταπολεμούν τα δίκτυα διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων. Η προσέγγιση αυτή είναι ακόμα πιο σημαντική δεδομένου ότι **τα θύματα καταχρηστικής εφαρμογής του συστήματος είναι συχνά πραγματικοί πρόσφυγες.**

2.6. Δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικαστικού χώρου που θα σέβεται τις παραδόσεις και τα δικαστικά συστήματα των κρατών μελών και θα φέρνει σε στενή επαφή τους επαγγελματίες του χώρου

Η ανάπτυξη του ευρωπαϊκού δικαστικού χώρου δεν έχει ούτε στόχο ούτε συνέπεια την κατάργηση των **νομικών και δικαστικών παραδόσεων των κρατών μελών.** Η προσέγγιση αυτή, που στηρίζεται στην αρχή της αναλογικότητας και της επικουρικότητας, επιβεβαιώνεται με το σχέδιο συνταγματικής συνθήκης. Σχετικά με τον τομέα αυτό, τοποθετήθηκε στο κέντρο της ευρωπαϊκής οικοδόμησης η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης.

Η αμοιβαία αναγνώριση απαιτεί εντούτοις μια κοινή βάση κατανεμημένων αρχών και ελάχιστων προδιαγραφών, προκειμένου, μεταξύ άλλων, να ενισχυθεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη. Θα εξακολουθήσει να είναι αναγκαία **γερή δράση απευθυνόμενη προς τους επαγγελματίες** για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της ευρωπαϊκής δικαστικής πολιτικής.

2.7. Δημιουργία ενός δικαστικού χώρου για ποινικές και εμπορικές υποθέσεις που θα διευκολύνει τη συνεργασία και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη

Η ανάπτυξη της δικαστικής συνεργασίας στον αστικό τομέα θα πρέπει να συνεχίσει να παράγει ουσιαστικές βελτιώσεις στην καθημερινή ζωή των πολιτών και των επιχειρήσεων, επιτρέποντας τους να αξιοποιούν τα δικαιώματά τους σε επίπεδο Ένωσης.

Μια από τις πρώτες προτεραιότητες θα πρέπει να είναι **να συνεχίσουν και να εμβαθύνουν οι εργασίες που προβλέπονται από το πρόγραμμα αμοιβαίας αναγνώρισης.** Οι προσπάθειες θα πρέπει να επικεντρωθούν στους τομείς όπου δεν υπάρχουν ακόμα κοινοτικοί κανόνες για την αμοιβαία αναγνώριση (για παράδειγμα, οι επιπτώσεις στην περιουσία που έχει η διάσταση ζευγών, νυμφευμένων ή όχι, η οι κληρονομιές και οι διαθήκες). Εξάλλου, θα μπορούσαν να αποδειχτούν αναγκαία νέα μέσα στον τομέα της αμοιβαίας αναγνώρισης τα οποία δεν περιλαμβάνονταν στο αρχικό πρόγραμμα. Η διευκόλυνση της αναγνώρισης διαφόρων τύπων εγγράφων θα λάβει με τον καιρό όλο και μεγαλύτερες διαστάσεις. Σε ορισμένους τομείς, όπως για παράδειγμα οι κληρονομιές, τα πρακτικά προβλήματα των πολιτών συχνά συνδέονται περισσότερο με αυτού του τύπου τα θέματα παρά με το σύνηθες πρόβλημα της αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων. Εξάλλου, θα μπορούσε να αποδειχθεί σκόπιμο να διευκολυνθεί η αμοιβαία αναγνώριση και σε άλλους τομείς, για παράδειγμα την οικογενειακή κατάσταση των προσώπων, τις οικογενειακές ή αστικές σχέσεις μεταξύ φυσικών προσώπων (partenariats) ή ακόμα και την πατρότητα τέκνου.

Άλλος πολύ σημαντικός τομέας αφορά την **εκτέλεση, αυτή καθ'αυτή, των δικαστικών αποφάσεων.** Μόνο ταχείες και ουσιαστικές διαδικασίες εκτέλεσης μπορούν να εξασφαλίσουν στους πολίτες και τις επιχειρήσεις την πραγματική άσκηση των δικαιωμάτων τους. Η εμβάθυνση της αμοιβαίας αναγνώρισης απαιτεί **μεγαλύτερη αμοιβαία εμπιστοσύνη** μεταξύ των κρατών μελών, συμπεριλαμβανόμενης και της θέσπισης ορισμένων ελάχιστων προδιαγραφών για τις διαδικασίες.

Θα πρέπει επίσης να επιδιωχθεί **η συγκεκριμένη και ουσιαστική εφαρμογή της θεσπισθείσας κοινοτικής νομοθεσίας**. Θα πρέπει σχετικά να κινητοποιηθούν επαρκή μέσα για την επίτευξη αυτού του στόχου, και ειδικότερα **να αναπτυχθούν οι δραστηριότητες του ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου σε αστικές υποθέσεις.**

Τέλος, όσον αφορά το ουσιαστικό δίκαιο, η Επιτροπή έχει πλέον αναλάβει τη δέσμευση να επεξεργαστεί ένα κοινό πλαίσιο αναφοράς (ΚΠΑ) που αποβλέπει στη μεγαλύτερη συνοχή του κοινοτικού κεκτημένου και τη βελτίωση της ποιότητας στον τομέα του ευρωπαϊκού δικαίου των συμβάσεων.[11] Οι εργασίες αναμένεται να ολοκληρωθούν το 2008.

Για να ανταποκριθεί σε αυτές τις φιλόδοξες προκλήσεις όσον αφορά τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, θα πρέπει να διατεθούν επαρκή νομικά μέσα, τα οποία θα παράσχει η συνταγματική συνθήκη. Θα πρέπει ωστόσο να αποφευχθεί η δημιουργία, σε κάθε κράτος μέλος, δύο ξεχωριστών νομικών καθεστώτων, ένα σχετικό με τις διαφορές με διασυνοριακή επίπτωση και ένα άλλο σχετικό με τις διαφορές καθαρά εσωτερικού χαρακτήρα.[12]

2.8. Προώθηση μιας συνεκτικής πολιτικής σε ποινικές υποθέσεις

Στον ποινικό τομέα, η Ένωση θα πρέπει να επικεντρωθεί σε 4 άξονες προτεραιότητας:

Επιδίωξη της αμοιβαίας αναγνώρισης: Όπως στον ποινικό τομέα, η **αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης** θα πρέπει να συνεχίσει να αποτελεί τον *ακρογωνιαίο λίθο* της δικαστικής συνεργασίας.

Όσον αφορά την αμοιβαία βοήθεια, ένα **ενιαίο μέσο** στηριζόμενο ειδικότερα στην αμοιβαία αναγνώριση θα πρέπει σταδιακά να αντικαταστήσει το σημερινό δικαστικό σύστημα, ιδίως για όλα τα θέματα που αφορούν την **απόκτηση αποδείξεων**. Η πρόοδος αυτή θα πρέπει να συνοδεύεται από μέτρα που θα αποσκοπούν στην διασάφηση της **κατανομής των δικονομικών αρμοδιοτήτων,** προκειμένου να προλαμβάνονται και να επιλύονται οι συγκρούσεις δικαιοδοσίας.

Στον τομέα της **εκτέλεσης των αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις,** παραμένει ακόμα προς συμπλήρωση σημαντικός όγκος εργασίας. Θα πρέπει να προσδιοριστεί το καθεστώς εκτέλεσης σε ένα κράτος μέλος ποινής που επιδικάζεται σε άλλο κράτος μέλος, καθώς επίσης και οι όροι αμοιβαίας γνωστοποίησης αποφάσεων που έχουν απαγγελθεί, μέσω ευρωπαϊκού μητρώου καταδικών και εκπτώσεων **(«ευρωπαϊκό δικαστικό μητρώο»),** και την αναγνώρισή τους στα άλλα κράτη μέλη είτε προς αποφυγή νέας εκδίκασης (θέμα του **ne bis in idem**) είτε προς μετριασμό της απαγγελθείσας ποινής (question de la **récidive légale**).

---

[11] Αυτό το κοινό πλαίσιο αναφοράς (ΚΠΑ) θα μπορούσε μακροπρόθεσμα να αποτελέσει τη βάση για ένα προαιρετικό μέσο του δικαίου των συμβάσεων που θα μπορούσαν να επιλέγουν ελεύθερα τα μέρη ως δίκαιο εφαρμοζόμενο στη σύμβασή τους, και με τον τρόπο αυτό να εξασφαλίζεται μεγαλύτερη νομική ασφάλεια στους πολίτες κατά τις διασυνοριακές συναλλαγές τους.

[12] Η ύπαρξη δύο καθεστώτων θα κινδύνευε με τον καιρό να καταστεί ασυνεπής προς τον στόχο ενός ενιαίου χώρου δικαιοσύνης για όλους, και θα μπορούσε να εγείρει θέματα διακρίσεων. Εξάλλου, θα μπορούσε να περιπλέξει τη νομοθεσία εις βάρος της διαφάνειας την οποία απαιτούν ωστόσο οι πολίτες, οι επαγγελματίες του χώρου και οι επιχειρήσεις.

Ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης εξασφαλίζοντας σε όλους τους ευρωπαίους πολίτες μια δικαιοσύνη ποιότητας θεμελιωμένη σε κοινές αξίες: Προκειμένου **να εξασφαλιστεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των εθνικών δικαστικών αρχών,** σειρά μέτρα θα πρέπει να αναφέρονται μεταξύ άλλων και στα εξής: ορισμός των θεμελιωδών εγγυήσεων, οι όροι παραδεκτού των αποδεικτικών μέσων και μέτρα που αποσκοπούν στην προστασία των θυμάτων. Η βελτίωση της επιμόρφωσης των επαγγελματιών του χώρου της δικαιοσύνης και η εργασία για την αξιολόγηση των δικαστικών συστημάτων θα συμβάλουν στην ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης.

Απόκτηση από την Ένωση μιας συνεκτικής πολιτικής σε ποινικές υποθέσεις προκειμένου να καταπολεμηθεί αποτελεσματικά η σοβαρή εγκληματικότητα σε όλες τις μορφές της: Οι ενέργειες που αναλήφθηκαν για να προσδιοριστούν και να καθοριστούν τα ελάχιστα όρια ποινών για ορισμένα παραπτώματα πρέπει να συνεχιστούν σε βάθος. Όσον αφορά την προσέγγιση των νομοθεσιών, είναι απαραίτητο να γίνουν ακόμα ορισμένες εργασίες. Είναι καθοριστικής σημασίας να αποκτηθούν θεσμικοί μηχανισμοί που θα επιτρέπουν τον έλεγχο και την εγγύηση επαρκούς εφαρμογής των μέσων της Ένωσης.[13]

Η νέα συνθήκη θα πρέπει να εγγυάται τη δυνατότητα **οικοδόμησης μιας συνεκτικής πολιτικής σε ποινικές υποθέσεις,** που είτε θα αποκρίνεται σε συγκεκριμένα ποινικά φαινόμενα είτε θα αποτελεί προέκταση κάποιας υφιστάμενης κοινοτικής πολιτικής.[14]

*Τοποθέτηση της **Eurojust** στο κέντρο της ευρωπαϊκής πολιτικής για ποινικές υποθέσεις:* Όπως αναφέρεται στο σχέδιο συνταγματικής συνθήκης, η αποστολή της **Eurojust** πρέπει να στηρίζει και να ενισχύει τον συντονισμό και τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών που είναι επιφορτισμένες με τη δίωξη του σοβαρού εγκλήματος που αφορά πολλά κράτη μέλη. Υπό τον έλεγχο του Δικαστηρίου, η Eurojust θα πρέπει να μπορεί να καθοδηγεί την ποινική απόκριση σε αξιόποινες πράξεις που απειλούν τις δραστηριότητες και τις πολιτικές της Ένωσης.

Μια **ευρωπαϊκή εισαγγελία** αρμόδια για αξιόποινες πράξεις σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης **θα πρέπει να μπορεί να συσταθεί με βάση την Eurojust**.

Αυτοί οι φιλόδοξοι στόχοι μπορούν να επιτευχθούν μόνο αν η Ευρώπη αποκτήσει στον ποινικό τομέα ένα θεσμικό και νομικό πλαίσιο προσαρμοσμένο στις προκλήσεις μιας διευρυμένης Ευρώπης. Η **επανακαθιέρωση** στο σχέδιο συνταγματικής συνθήκης **του κανόνα της ομοφωνίας** για τις διατάξεις που προβλέπονται να εκδίδονται με ειδική πλειοψηφία σε θέματα ποινικής συνεργασίας **θα αποτελούσε βήμα προς τα πίσω** που μόνο αρνητικά θα μπορούσε να επηρεάσει

---

13 Προς τον σκοπό αυτό, το σχέδιο της συνταγματικής συνθήκης, εντάσσοντας τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις στις κοινοτικές πολιτικές, καταργεί τα ειδικά όργανα του σημερινού «τρίτου πυλώνα» και τα αντικαθιστά με ευρωπαϊκούς νόμους και νόμους-πλαίσιο, αποκαθιστά ένα πλήρη έλεγχο δικαιοδοσίας και αποδίδει στην Επιτροπή πλήρως τον ρόλο της ως θεματοφύλακα των συνθηκών.

14 Το σχέδιο της συνταγματικής συνθήκης προβλέπει ότι μία ενιαία νομική βάση θα διέπει την προσέγγιση των ορισμών αξιόποινων πράξεων και ποινών, ανεξάρτητα από τις πολιτικές τις οποίες αφορούν.

την ικανότητα της Ένωσης να αποκρίνεται στις προκλήσεις της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας.

2.9. Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της αστυνομικής και τελωνιακής δράσης

Για να ενισχυθεί η αστυνομική και τελωνιακή συνεργασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η Επιτροπή επισήμανε την ανάγκη να ληφθούν μέτρα ταυτόχρονα σε τρία επίπεδα: επιχειρησιακό, λήψης αποφάσεων και νομοθετικό.[15]

Η πείρα έχει καταδείξει την ανάγκη ενίσχυσης των **επιχειρησιακών ικανοτήτων** της συνεργασίας μεταξύ των αρχών καταστολής των κρατών μελών μέσω καλύτερης χρησιμοποίησης των μέσων και των μηχανισμών συνεργασίας που ήδη υπάρχουν. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα πρέπει ειδικότερα να ληφθεί μέριμνα ώστε **να υπάρχει παροχή πληροφοριών και να ενισχυθεί ο ρόλος της Ευρωπόλ.**

Για να καταδειχθεί η πραγματική δέσμευση στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και μεταξύ άλλων και της τρομοκρατίας, πρέπει οπωσδήποτε να συνεχιστεί η διμερής συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών αλλά και να αναπτυχθεί η αμοιβαία ανταλλαγή. Εξάλλου, πρέπει σε αυτό να εμπλέκονται οι υπηρεσίες πληροφοριών.

Εξάλλου, είναι αναγκαίο να **απλουστευθούν οι μηχανισμοί λήψης αποφάσεων** στον τομέα αυτό προτιμώντας την ειδική πλειοψηφία. Αυτό προβλέπεται στο σχέδιο συνταγματικής συνθήκης με μόνη επιφύλαξη τα μέτρα που αφορούν την επιχειρησιακή συνεργασία.

Μία από τις κύριες καινοτομίες του σχεδίου συνταγματικής συνθήκης αφορά τη σύσταση μιας μόνιμης επιτροπής στο Συμβούλιο επιφορτισμένης με την εξασφάλιση της προαγωγής και της ενίσχυσης της επιχειρησιακής συνεργασίας σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας. Υπό το πρίσμα αυτό μπορεί να επανεξεταστεί ο ρόλος της ειδικής ομάδας των Αρχηγών Αστυνομίας, να επαναδιαρθρωθεί και να αναπτυχθεί λαμβάνοντας υπόψη τη δυναμική του θέση όσον αφορά τον επιχειρησιακό συντονισμό. Στην προοπτική αυτή θα πρέπει να συμμετάσχουν όλοι οι φορείς που εμπλέκονται στον τομέα αυτό.

Επίσης θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα ώστε να ευνοηθεί η συνοχή των επιχειρησιακών και νομοθετικών πτυχών της δράσης της Ένωσης. Φαίνεται απαραίτητο :

- Να **δημιουργηθεί ένα νομικό πλαίσιο για να βελτιωθεί η ανταλλαγή πληροφοριών** μεταξύ των υπηρεσιών καταστολής των κρατών μελών και να ρυθμιστεί η πρόσβαση των υπηρεσιών αυτών στις διάφορες πηγές πληροφοριών,

- Να υπάρξει προβληματισμός σχετικά με τη **νομική πλαισίωση της Ευρωπόλ,** ώστε να γίνει πραγματικά επιχειρησιακή υπηρεσία με τη μετατροπή της σε οργανισμό της Ένωσης, και προβλέποντας τη χρηματοδότησή της από τον κοινοτικό προϋπολογισμό. Σε αυτή τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα θα πρέπει να ανταποκρίνεται ένας καλύτερος δημοκρατικός και δικαστικός έλεγχος.

---

15 Ανακοίνωση «Ενίσχυση της αστυνομικής και τελωνιακής συνεργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση ».

- Μεγαλύτερη προσοχή θα πρέπει επίσης να δοθεί στην **κατάρτιση αξιωματικών της αστυνομίας. Η CEPOL** θα πρέπει να εξασφαλίσει την ευρωπαϊκή διάσταση των προγραμμάτων των εθνικών ιδρυμάτων κατάρτισης και να προαγάγει την αμοιβαία συνεργασία αυτών των ιδρυμάτων.

Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα των λαμβανόμενων μέτρων, το σχέδιο συνταγματικής συνθήκης επιτρέπει την χάραξη κατευθύνσεων για την αξιολόγηση της εφαρμογής αυτής της πολιτικής. Θα πρέπει να εξεταστεί, για παράδειγμα, η πιθανότητα να τεθούν σε ισχύ «συμφωνίες απόδοσης» μεταξύ των βασικών εμπλεκόμενων αρχών.

Εξάλλου, θα είναι επίσης σημαντικό να υπάρξει μέριμνα αξιοποίησης της διεθνούς συνεργασίας με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, όπως π.χ. η Interpol.

Όσον αφορά ειδικότερα την **τελωνιακή συνεργασία,** παραμένει προτεραιότητα η κύρωση και η ουσιαστική εφαρμογή από όλα τα κράτη μέλη της σύμβασης «Νάπολη ΙΙ» και της σύμβασης που αφορά το σύστημα τελωνιακής πληροφόρησης (SID). Κατά γενικό τρόπο, πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή το **πρόγραμμα εργασίας που αφορά τη στρατηγική για την τελωνιακή συνεργασία,** το οποίο σήμερα υπάγεται στον τίτλο VI της συνθήκης ΕΚ, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο ΔΕΥ της 30ής Μαρτίου 2004[16].

2.10. Ενίσχυση των ενεργειών σχετικά με την πρόληψη και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και ειδικών μορφών εγκληματικότητας

Η πρόληψη και η καταπολέμηση της **τρομοκρατίας** θα παραμείνουν δυστυχώς μεταξύ των προτεραιοτήτων. Θα πρέπει να τεθούν σε λειτουργία οι άξονες δράσης που επισημάνθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 25ης και 26ης Μαρτίου 2004.

Είναι πρωταρχικής σημασίας να δημιουργηθεί, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ένα πλαίσιο για τον έλεγχο των κινδύνων που διατρέχει η κοινωνία από το σοβαρό έγκλημα και την τρομοκρατία. Για τον κατά τρόπο αποτελεσματικότερο συντονισμό και την ανταλλαγή στρατηγικών και επιχειρησιακών πληροφοριών, η Ένωση θα πρέπει να θέσει σε λειτουργία ένα νέο μηχανισμό ανταλλαγής πληροφοριών – **ένα κέντρο ανταλλαγής πληροφοριών** – όπως αυτό που πρότεινε η Επιτροπή κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 25ης και 26ης Μαρτίου 2004, στο οποίο θα εμπλέκονται πλήρως η Ευρωπόλ και η Eurojust.

Θα πρέπει επίσης να προαχθούν τα εθνικά συστήματα ανταλλαγής δεδομένων για πληροφορίες ποινικού περιεχομένου. **Θα πρέπει να εκπονηθεί στο επίπεδο της Ένωσης μια πολιτική πληροφοριών με προληπτικό και κατασταλτικό χαρακτήρα.** Αυτή η ενέργεια θα πρέπει να συνοδευτεί από νομοθετική πρωτοβουλία για τον χειρισμό και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που χρησιμοποιούν οι αστυνομικές υπηρεσίες.

Στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ασφάλεια, θα είναι αναγκαίο να τεθούν σε εφαρμογή οι ενέργειες που επισημάνθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 25ης και 26ης Μαρτίου 2004, και να αναζητηθεί μια πολυδιάστατη προσέγγιση

---

[16] Η σχετική στρατηγική και το πρόγραμμα εργασίας αποτελούν απόκριση στο ψήφισμα του Συμβουλίου της10.2003 για μια στρατηγική τελωνιακής συνεργασίας, ΕΕ JO C247 της 15.10.2003.

που θα εξασφαλίζει τη συνεκτική διάδραση μεταξύ της εσωτερικής και της εξωτερικής διάστασης των διαφόρων πολιτικών της Ένωσης.

Επί πλέον, ο έλεγχος και η στήριξη προς μια κατάλληλη εφαρμογή των υφιστάμενων νομοθετικών μέσων είναι αναγκαίοι. Εξάλλου, θα μπορούσαν να εκπονηθούν νέες πρωτοβουλίες. Διατηρώντας τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της προστασίας των δεδομένων, θα πρέπει να εξεταστεί το δυναμικό των **νέων συστημάτων πληροφορικής ευρείας κλίμακας,** προκειμένου μεταξύ άλλων να υπάρξει συμβολή στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

Θα πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως οι υφιστάμενες νομικές δυνατότητες, όπως για παράδειγμα οι κοινές ομάδες έρευνας, και το έργο της Ευρωπόλ ειδικότερα στην ανάλυση των πληροφοριών.

Για να είναι απόλυτα αποτελεσματική η καταπολέμηση της τρομοκρατίας θα πρέπει να αντιμετωπιστεί σε συνδυασμό με τις άλλες μορφές εγκληματικότητας, και ειδικότερα το οργανωμένο έγκλημα. Είναι αναγκαία μια ευρεία προσέγγιση για να καταπολεμηθούν καλύτερα αυτά τα φαινόμενα, μεταξύ άλλων με την πάταξη κάθε μορφής **χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.** Πρέπει ειδικότερα να υπάρξει μεγαλύτερη διαφάνεια και παρακολούθηση των οικονομικών συναλλαγών, δεδομένου ότι **η καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος** παραμένει ως προτεραιότητα**.**

Η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκληματικότητας γίνεται επίσης με δύο τρόπους όπου είναι αναγκαία η ανάμιξη της Ένωσης:

- Κατ'αρχάς, η ανάπτυξη της **εταιρικής σχέσης δημόσιου-ιδιωτικού τομέα** θα πρέπει να αποσκοπεί στον συνδυασμό εμπειρογνωμοσύνης, πόρων και πληροφόρησης του ιδιωτικού τομέα και του αστυνομικού τομέα, προκειμένου να υπάρξει αποτελεσματικότερη καταπολέμηση π.χ. της πλαστογραφία, της πειρατείας, του ηλεκτρονικού εγκλήματος και της δωροδοκίας.

- Επί πλέον, θα πρέπει να βελτιωθούν οι **στατιστικές εργασίες** και η συλλογή πληροφοριών για την εξέλιξη της εγκληματικότητας και τη διαπίστωση από τους πολίτες του επιπέδου ασφάλειας, ειδικότερα μέσω συστήματος συλλογής εναρμονισμένων πληροφοριών, προγραμματισμένης και τακτικής.

Όσον αφορά την **εμπορία ανθρώπων,** και ιδιαίτερα γυναικών και παιδιών, θα πρέπει να συνεχίσει ο συνδυασμός προληπτικής και κατασταλτικής δράσης.

2.11. Ενίσχυση των ενεργειών για την πρόληψη του εγκλήματος

Όσον αφορά την **πρόληψη του εγκλήματος,** είναι αναγκαίες ενέργειες ώστε προϊόντα και υπηρεσίες να γίνουν λιγότερο ευάλωτα στο έγκλημα. Η αξιολόγηση των νομοθετικών κειμένων μέσω ανάλυσης της αντοχής τους στις εγκληματικές δραστηριότητες και την τρομοκρατία θα πρέπει να αποτελέσει αναπόσπαστο τμήμα αυτής της προσπάθειας *(θωράκιση έναντι του εγκλήματος*).

Σχετικά με την **πρόληψη της εγκληματικότητας γενικά,** θα πρέπει να προωθηθούν πέντε τομείς δράσης: πιο συγκεκριμένος ορισμός των μορφών εγκληματικότητας που έχουν προτεραιότητα, απογραφή των χρηστών πρακτικών, κοινή μεθοδολογία,

ενίσχυση της παρακολούθησης και της αξιολόγησης, καλύτερη δυνατότητα σύγκρισης των στατιστικών. Η πρόληψη του εγκλήματος θα πρέπει να συνεχίσει να τυγχάνει της στήριξης ενός **χρηματοδοτικού μέσου.**

2.12. Ανάπτυξη πολυδιάστατης κινητοποίησης για την καταπολέμηση των ναρκωτικών

Πρέπει να ενταθεί η μείωση της ζήτησης και να καθοριστεί σαφώς ένας στενός δεσμός μεταξύ της εξωτερικής διάστασης της πάταξης της διακίνησης ναρκωτικών και των πολιτικών δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων.

Έφτασε η ώρα να γίνουν καινοτόμες ενέργειες σε αυτόν τον τομέα με βάση την αποκτηθείσα από το σχέδιο δράσης 2000-2004 πείρα. Η πολιτική της καταπολέμησης των ναρκωτικών θα πρέπει να στραφεί προς τη χορήγηση συγκεκριμένων απαντήσεων στους πολίτες.

2.13. Διεξαγωγή αποφασιστικότερης εξωτερικής δράσης

Η ανάλυση των επιτευγμάτων που πραγματοποιήθηκαν μετά το Τάμπερε και οι πρώτες σκέψεις για τις μελλοντικές προτεραιότητες καταδεικνύουν ότι η εξωτερική δράση της Ένωσης πρέπει να λάβει δεόντως υπόψη της τη διάσταση της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων και το γεγονός ότι πρέπει να εξασφαλιστεί καλύτερος συντονισμός της όλης δράσης της Ένωσης γενικά. Για να μπορέσει η Ένωση να ομιλήσει με μία μόνη φωνή χωρίς να υποδαυλιστούν οι προτεραιότητές μας, θα πρέπει τα κράτη μέλη να υποστηρίξουν τη δράση της Ένωσης και να κάνουν σαφή μεγαλύτερη αλληλεγγύη και πειθαρχία στις διμερείς τους σχέσεις.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σημαντικό είναι το έργο που έχει επιτευχθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε, έστω και αν πολλά ακόμα εναπομένουν ώστε να ολοκληρωθεί ο χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Μέσα σε ένα κόσμο που μεταλλάσσεται συνεχώς, η προσδοκία των πολιτών για πλήρη ελευθερία κίνησης και δράσης και οι θεμιτές απαιτήσεις τους για τον αυστηρό σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων συνδυάζονται με την έντονη απαίτηση ενός βίου μέσα σε περιβάλλον που θα εγγυάται την ασφάλειά τους. Εντός της **διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης,** η ταχεία τελική θέσπιση της **συνταγματικής συνθήκης** και η έναρξη ισχύος της έχουν γίνει αναγκαίες, προκειμένου να ανταποκρίνονται στις κύριες προσδοκίες.

Η νέα συνθήκη θα ανταποκρίνεται επίσης στις βασικές απαιτήσεις για διαφάνεια και δημοκρατικό έλεγχο τόσο λόγω της επέκτασης του συννομοθετικού ρόλου του **Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου** όσο και λόγω του αυξημένου ρόλου των **εθνικών κοινοβουλίων.** Αυτά τα δεύτερα θα μεριμνούν ειδικότερα για την τήρηση της αρχής της επικουρικότητας και θα μπορούν να διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην αξιολόγηση των ενεργειών της Ευρωπόλ και της Eurojust. Εξάλλου, δεδομένου ότι θα ενημερώνονται συστηματικά για τις εργασίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο, θα μπορούν να λαμβάνουν καλύτερα υπόψη τις εργασίες αυτές στις δραστηριότητές τους σε εθνικό κοινοβουλευτικό επίπεδο.

Η δράση της Ένωσης πρέπει να συνεχιστεί και να παγιωθεί με ένα **δεύτερο ευρωπαϊκό πρόγραμμα για τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, με λεπτομερή έκθεση των** προτεραιοτήτων, συνοδευόμενων από συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα. Η μέθοδος εργασίας που ακολουθήθηκε στο Τάμπερε είναι ορθή και πρέπει να διατηρηθεί. Η Επιτροπή μπορεί ήδη να αναλάβει τη δέσμευση να συνεχίσει στο μέλλον τις εργασίες παρακολούθησης με την τακτική τήρηση ενός πίνακα αποτελεσμάτων **(Scoreboard).**

Εξάλλου, η Επιτροπή προτίθεται να υποβάλει συμπληρωματική ανακοίνωση στο πλαίσιο των **νέων δημοσιονομικών προοπτικών.** Τα μελλοντικά χρηματοδοτικά μέσα, σημαντικών ποσών, θα συμπληρώσουν το υφιστάμενο και το μελλοντικό νομικό μέσο ενισχύοντας μεταξύ άλλων **την επιχειρησιακή πτυχή** των πολιτικών σε θέματα ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης .

Είναι αναγκαίο να διατηρήσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον ωστικό ρόλο που διαθέτει στον καθορισμό των στρατηγικών προσανατολισμών και τον προγραμματισμό της μελλοντικής δράσης σε θέματα δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων. Ο ρόλος αυτός θα πρέπει να παγιωθεί ειδικότερα κατά τη θέσπιση του νέου προγράμματος καθώς και με την ευκαιρία **ενδιάμεσης αξιολόγησής του.** Το μελλοντικό πρόγραμμα θα πρέπει να μπορεί να εγγυηθεί οφέλη από όλα τα πλεονεκτήματα που συνοδεύουν αυτό τον χώρο της διευρυμένης Ευρώπης. Είναι αναγκαίο να καταλήξουμε σε αυτό το πρόγραμμα μετά από πολιτική συμφωνία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2004.

Πρέπει να εγκαινιαστεί μια **πολιτική συζήτηση** σχετικά με τα θεμελιώδη θέματα στις κοινωνίες μας που έχουν άμεσο αντίκτυπο στην καθημερινή ζωή των πολιτών. Η δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης αποτελεί σημαντικό πολιτικό στόχο και μια από τις βασικότερες προκλήσεις που μπορούμε να αντιμετωπίσουμε μαζί. Η Ένωση πρέπει να συνεχίσει την επιδίωξή της με φιλοδοξία και αποφασιστικότητα συγκρίσιμες προς τη φιλοδοξία και την αποφασιστικότητα που επέδειξε κατά την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς.